

Naziv predmeta Dijagnostika kronične orofacijalne boli i metode somatosenzoričkih testiranja u orofacijalnoj regiji

Zavod/katedra na kojoj se predmet izvodi Zavod za mobilnu protetiku

Adresa sjedišta zavoda/katedre Gundulićeva 5

Broj ECTS-a 5

Nositelj predmeta prof.dr.sc. Iva Alajbeg

Suradnici na predmetu koji sudjeluju u izvođenju nastave doc.dr.sc. Marijana Bosnar Puretić

Broj sati nastave

	Br. sati
Predavanja	7
Seminari	10
Vježbe	8
Ukupno	25

1 sat = 45 minuta

Opis predmeta

Orofacijalna bol predstavlja značajan zdravstveni problem u općoj populaciji s izrazitim utjecajem na svakodnevno funkcioniranje pojedinca. Ona je simptom brojnih poremećaja koji zahvaćaju različite strukture glave, lica i usne šupljine, no često njezin uzrok ostaje nepoznat. Među najznačajnijim poremećajima koji uzrokuju bol u orofacijalnom području nalaze se temporomandibularni poremećaji (TMP), a u svakodnevnoj neurološkoj praksi to su neuralgija trigeminalnog živca i glavobolje.

Godinama je prepoznavanje TMP-a bilo zbunjujuća tema, prije svega zahvaljujući činjenici da se pod taj pojam „utrpavalo“ mnoštvo simptoma očigledno različite etiologije. Danas je sigurno jedino da etiopatogeneza ovih poremećaja nije u potpunosti razjašnjena. Dijagnostika TMP temelji se na DK/TMP protokolu, pri čemu nisu manje važne niti informacije dobivene od pacijenta tijekom anamnestičkog pregleda jer one ponekad mogu biti ključ za postavljanje ispravne dijagnoze. Dodatno ponekad je potrebno uključiti radiološke metode (rtg TMZ, MR TMZ).

Dijagnostička obrada glavobolja u smislu neuroradioloških i neurofizioloških dijagnostičkih metoda uključuje kompjutoriziranu tomografiju mozga (CT), magnetsku rezonancu (MR) mozga, prema potrebi s angiografijom moždanih krvnih žila (MRA), elektroencefalografiju (EEG), ultrazvučne metode prikaza moždane cirkulacije, elektrofiziološke metode - vidne evocirane potencijale (VEP), slušne evocirane potencijale, EMNG i refleksi treptaja.

Tijekom kolegija očekuje se usvajanje teorijskih znanja o mogućim uzrocima orofacijalnih bolnih poremećaja (s naglaskom na TMP i različite vrste glavobolja) i danas dostupnim metodama koje koristimo u njihovoj dijagnostici i liječenju. Također svrha je ovog kolegija podučavanje o metodama koje se koriste za evaluaciju motoričkih aktivnosti u orofacijalnoj regiji te upoznavanje s metodama za procjenu oralnih senzoričkih sposobnosti.

Ishodi učenja

1. Diskutirati o različitim oblicima orofacijalnih bolnih poremećaja te grupirati temporomandibularne poremećaje s obzirom na danas prihvaćen protokol za njihovu dijagnostiku
2. Primijeniti DK/TMP protokol na primjeru kliničkog pregleda pacijenata s TMP-om
3. Prezentirati spoznaje o upotrebi elektromioneurografskih metoda u dijagnostici orofacijalne boli
4. Istražiti spoznaje o metodama oralnih senzoričkih testiranja i kritički prosuditi smisao njihove upotrebe
5. Procijeniti, na temelju predloženog prikaza slučaja, tijekom kliničkog pregleda, dodatne dijagnostičke metode te terapiju za konkretnog pacijenta

Sadržaj predmeta

Predavanja

	Teme predavanja	Broj sati nastave
1.	Klasifikacija i diferencijalna dijagnostika orofacijalne boli	1
2.	Etiologija i patogeneza temporomandibularnih poremećaja	1
3.	Perspektive u kliničkoj dijagnostici temporomandibularnih poremećaja	1
4.	Migrena i tenzijska glavobolja - etiologija i patogeneza	1

5.	Metode zbrinjavanja pacijenata s različitim orofacijalnim bolnim poremećajima	1
6.	Elektromiografske, neurosonološke i psihometrijske metode u dijagnostici orofacijalne boli	1
7.	Osjetni receptori u oralnoj regiji i njihova uloga i utjecaj starenja na opadanje senzoričkih sposobnosti	1

1 sat = 45 minuta

Seminari

	Teme seminara	Broj sati nastave
1.	Protokoli u kliničkom pregledu pacijenata s temporomandibularnim poremećajem	2
2.	Psihometrijske metode za mjerenje boli, onesposobljenosti, anksioznosti i depresije	2
3.	Uloga elektromioneurografskih metoda - refleksa treptaja u dijagnostici orofacijalne boli	2
4.	Primjena metode za mjerenje i registraciju aktivnosti žvačnih mišića (elektromiografije) u kontroli funkcije mastikatornog sustava i/ili kontroli toka primijenjene terapije	1
5.	Upoznavanje metoda mjerenja oralne osjetljivosti (prepoznavanje oblika, test diskriminacije dvaju točaka, test termičke osjetljivosti, elektroesteziometrija, test oralne stereognostičke sposobnosti)	2
6.	Problem standardizacije i ponovljivosti mjerenja, analiza i interpretacija mjerenja, diskusija o upotrijebljenim metodama	1

1 sat = 45 minuta

Vježbe

	Teme vježbi	Broj sati nastave
1.	Prikaz slučaja (pacijent s temporomandibularnim poremećajem: opis kliničkog slučaja, klinički pregled, MRI temporomandibularnih zglobova, uvid u elektromiografski nalaz žvačnih mišića, diferencijana dijagnostika, rasprava)	2
2.	Prikaz slučaja (pacijent s glavoboljom, opis kliničkog slučaja, dijagnostički postupci, EMNG i refleks treptaja)	2
3.	Demonstracija testa oralne stereognostičke sposobnosti i - OSA test s obzirom na dob, dentalni statusa i različite protetske nadomjestke ispitanika (primjena testa na različitim epidemiološkim skupinama)	2
4.	Standardizacija mjerenja i ponovljivost mjerenja, analiza i interpretacija mjerenja i diskusija o upotrebljenim metodama	2

1 sat = 45 minuta

Literatura

1. Manfredini D. Current concepts on temporomandibular disorders. London, Berlin, Chicago: Quintessence publishing; 2010.
2. Sommer C. Neuralgic and Idiopathic Facial Pain. U: Türp JC, Sommer C, Hugger A, ur. The Puzzle of Orofacial Pain. Integrating Research into Clinical Management. Pain Headache. Basel: Karger, 2007, 153-64.
3. Okeson JP. Temporomandibularni poremećaji i okluzija. Zagreb: Medicinska naklada; 2008.
4. Svensson P. Muscle pain in the head: overlap between temporomandibular disorders and tension-type headaches. Curr Opin Neurol. 2007;20:320-5.
5. Graff-Radford SB. Temporomandibular disorders and headache. Dent Clin North Am. 2007;51:129-44.
6. Zakrzewska JM, Lopez BC, Kim SE, Varian EA, Coakham HB. Patient satisfaction after surgery for trigeminal neuralgia--development of a questionnaire. Acta Neurochir (Wien). 2005;147:925-32.

Životopis voditelja kolegija i bibliografija

OSOBNOSTNE INFORMACIJE

Prezime i ime: Iva Alajbeg

Matični broj istraživača: 244220

Mrežna stranica:

CROSB: [https://www.bib.irb.hr/pretraga?operators=and|Alajbeg,%20Iva%20\(244220\)|text|author](https://www.bib.irb.hr/pretraga?operators=and|Alajbeg,%20Iva%20(244220)|text|author)

ORCID ID: 0000-0001-8524-5661

OBRAZOVANJE I ZAPOSLENJE

1997. diplomira na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

2001. magistar znanosti na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

2003. doktor znanosti na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

2001. - 2004. specijalizacija iz stomatološke protetike na Kliničkom bolničkom centru Zagreb

2004. specijalistički ispit iz stomatološke protetike

Od 1998. do danas zaposlena je na Zavodu za stomatološku protetiku Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; 2016. izabrana u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora, a 2019. izabrana u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju

STIPENDIJE I NAGRADE

1. Dobitnica nagrade Stomatološkog fakulteta za najbolji znanstveni rad u 2020. godini u kategoriji znanstveno-nastavnih zvanja (Q1, IF 3,998)
2. Nagrada Stomatološkog fakulteta u Zagrebu (SFZG) za najbolji e-kolegij za 2013./2014. godinu (e-kolegij „Bruksizam“, nositelj prof.dr.sc. Iva Alajbeg)
3. Nagrada Sveučilišta u Zagrebu za najbolji e-kolegij za akademsku godinu 2013./2014. (Nagrada za multimedijске sadržaje za e-kolegij „Bruksizam“)
4. Nagrada Akademije Medicinskih Znanosti Hrvatske „Borislav Nakić“ za najbolji znanstveni rad u 2005. godini autoru mlađem od 35 godina
5. Nagrada „EPA Oral Presentation Prize“ za najbolje predavanje na međunarodnoj konferenciji „European Prosthodontic Association 30th Annual Conference – EPA 2006“ u Londonu
6. Nagrada „Quintessence poster prize“ na 26th Congress of European Prosthodontic Association u Cavtatu 2002. (koautor nagrađenog postera)

7. Nagrada za najbolju poster prezentaciju na II. Kongresu hrvatskih farmakologa s međunarodnim sudjelovanjem 2001. (koautor nagrađenog postera)

MENTORSTVA DOKTORSKIH STUDENATA I POSLIJEDOKTORANDA

Od 2006. do danas na SFZG mentorica je 5 disertacije /1 teme disertacije u pripremi

- 1) Bosnar Puretić, Marijana: Uloga neurosonoloških, elektromioneurografske psihometrijske metoda u dijagnostici orofacijane boli [disertacija]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu; SFZG; 2011.
- 2) Žuvela, Arijana. Povezanost socioloških i opće-zdravstvenih čimbenika s bruksizmom kod pripadnika hrvatske ratne mornarice [disertacija]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu; SFZG; 2012.
- 3) Borić Bakus, Ratka. Učinak amitriptilina u liječenju kroničnih temporomandibularnih poremećaja [disertacija]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu; SFZG; 2019.
- 4) Vrbanić, Ema. Vrijednosti salivarnih biljega oksidativnog stresa u ispitanika s 4temporomandibularnim poremećajima [disertacija]. Zagreb: SFZG; 2020
- 5) Gikić, Marijana. Usporedba učinkovitosti edukacijske intervencije s kinezioterapijom i stabilizacijske udloge u liječenju temporomandibularnih poremećaja [disertacija]. Zagreb: SFZG; 2021

NASTAVNE AKTIVNOSTI

-integrirani preddiplomski i diplomski studij SFZG-a: voditeljica kolegija „Okluzija“, a sudjeluje u nastava na kolegijima „Mobilna protetika“, „Pretklinička mobilna protetika“ te „Temporomandibularni poremećaji“

-studij dentalne medicine na engleskom jeziku SFZG-a- voditeljica kolegija „Occlusion“ i „Temporomandibular disorders“

-poslijediplomski specijalistički studij SFZG-a–voditeljica kolegija „Bruksizam“ i „Okluzijske udloge“

-poslijediplomski doktorski studij SFZG-a–voditeljica kolegija „Diferencijalna dijagnostika kronične orofacijalne boli“

DOPRINOS UNAPREĐENJU NASTAVNOG PROCESA

1. sudjelovala u izradi Akcijskog plana za unapređenje kvalitete poslijediplomskog dokorskog studija dentalna medicina za razdoblje akademske godine 2017./2018. – 2021./2022.

2. koautor dokumenta Samoanaliza Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu izrađenog za razdoblje 1.10.2009.-1.10.2014.

ORGANIZACIJA ZNANSTVENIH SASTANAKA

1. Tajnica 2. Međunarodnog kongresa Hrvatskog društva za stomatološku protetiku održanog 2009./100 sudionika /Zagreb, Hrvatska

2. gost urednik suplementa Acta Stomatol Croat 2009; 43(4) - objavljeni sažeci kongresa

3. 2013. član znanstveno-organizacijskog odbora 3. Međunarodnog kongresa Hrvatskog društva za stomatološku protetiku 17 -18. 05.2013./200 sudionika/Zagreb, Hrvatska

OBVEZE U ORGANIZACIJI

član fakultetskog Vijeća Stomatološkog fakulteta (od 2006. do danas), zamjenica predsjednice Odbora za poslijediplomski doktorski studij Stomatološkog fakulteta (od 2012. do danas), član Odbora za izbor nastavnika Stomatološkog fakulteta (od 2012. do 2018.)

ČLANSTVA

suradni član Akademije medicinskih znanosti hrvatske (od 2018. do danas), član uređivačkog odbora međunarodno indeksiranog časopisa Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH) „Acta Medica Croatica“(Pubmed, Medline) (od 2009. do danas), član Hrvatskog društva za stomatološku protetiku (od 2006 do danas), član upravnog odbora Hrvatskog društva za stomatološku protetiku (2009. do 2016.), član Hrvatskog društva za biomedicinsko inženjerstvo i medicinsku fiziku (od 2001. do danas),

član Međunarodnog udruženja za istraživanja u stomatologiji (International Association of Dental Research IADR) (od 2003. do danas), član Hrvatskog liječničkog zbora (od 2003. do danas)

ZNANSTVENO I STRUČNO USAVRŠAVANJE U INOZEMSTVU – MEĐUNARODNA MOBILNOST

Znanstveno se usavršavala na Sveučilištu u Sieni, Italija; Tufts University School of Dental Medicine, Boston, MA, SAD (Centar za kraniofacijalnu bol); Universidade Catolica Portuguesa – Instituto Ciências da Saúde, Viseu; University of Connecticut, CT, SAD te University of Naples Federico II, Italija

OBJAVLJENI RADOVI I UKUPAN BROJ CITATA

objavila ukupno 78 radova, od toga 30 radova u časopisima indeksiranim u Current Contentsu/SCI. Radovi su joj ukupno citirani u Web of Science 350 puta i u Scopusu 448 puta; h-indeks prema Web of Science je 11, prema Scopusu (h-indeks 12)

RECENZENTSKA AKTIVNOST

Više od 20 recenzija za 10-tak znanstvenih časopisa među kojima se ističu Computer Methods and Programs in Biomedicine (CC, SCI), Journal of Oral Rehabilitation (CC, SCI), Oral Diseases (CC, SCI), Acta Odontologica Scandinavica (CC, SCI), Acta Stomatologica Croatica (Pubmed), Acta Medica Academica (PubMed), Case Reports in Dentistry (PubMed), Journal of Infection Control, Journal of Advanced Prosthodontics, International Journal of Dentistry, Journal of Alternative and Complementary Medicine (CC, SCI).

Recenzent 2 magistarska rada na Sveučilištu McGill, Montreal, CA.

Vanjski član komisije za obranu doktorata na McGill University Montreal, CA (studen 2021).